

KLASIKI DAOIZMA (Daoizem = taoizem)

Zgodovina nastanka daoizma:

Obdobje vojskujočih se držav (403 – 221 pr.Kr.), obdobje 'stoterih filozofskih šol' → ohranita se le daoizem in konfucijanizem. Daoizem se bolj usmeri v raziskovanje kozmologije & univerzalnih ter metafizičnih principov. Daoizem je iz filozofije (daoja) kmalu prerasel tudi v religijo (podobno tudi konfucijanizem). Klasiki daoizma so filozofi : *Lao Zi*, *Zhuang Zi* in *Lie Zi*.

Daoistični pisci in njihovi teksti:

(o piscih vemo le malo, pogosto podatki legendarnega značaja)

Lao Zi: napisal *Dao de jing* (dokončna oblika v 4. ali 3. stoletju pr.Kr.); 6. stoletje pr. Kr.; starejši Konfucijev sodobnik.

Zhuang Zi: tekst poimenovan po avtorju = *Zhuang Zi*; 4. stoletje pr. Kr.; nižji uradnik; nadaljevalec Lao Zijevega nauka; oster kritik konfucijanstva.

Lie Zi: tekst poimenovan po avtorju = *Lie Zi* (srenina 4. stol. pr. Kr.); o življenju ne vemo praktično nič.

Dao, kaj je to?

Pojem → abstrakten, neimenljiv, neopisljiv (možen je le negativni opis = kaj dao ni). Najbolj predstavljen, če ga primerjamo z pojmom Absolutno. Bolj »kaj«, kot »kdo« (nekaj neosebnega). Metafora neizrekljivega. Najvišji princip telesne in duhovne (ne smemo razumeti ločeno) substance, izvor in cilj vsega. Ni ne bit, ne ne-bit; je izvor vsega bivajočega, sam pa na meji bivajočega. Deluje usklajevalno / izravnava nasprotja / difuzno delovanje → jing-jang princip. Racionalno nedoumljiv, razumu nespoznaten. Drža spoznavanja je zato pasivna drža (meditacija) → dao deluje ne da bi hotel delovati, se lahko »dotika« človeka → z aktivnim iskanjem, naprežanjem, prizadevanjem se odmikamo dau.

“Dao spoznaš tako, da o ničemer ne razmišljaš, na nič ne misliš. Ničesar ne počenjaš, ničesar ne opuščaš, tako počivaš v Dau. Do njega dosepeš tako, da ne potuješ po nobeni cesti.”

Dao Neba nikdar ni v sporu in vedno zmaga, ne govori in vedno najde odgovor, ne kliče, vsi pa sami pritekajo k njemu, miruje, pa vendar zmore modro voditi.

“Z ne-delovanjem pride človek do spokojnega pomirjenja z razmerami naravnega reda. /.../ Potopljen v brezno molčanja vendarle pretresa svet. Duh se mu giblje in narava mu sledi. Prepušča se in ne ukrepa in vse živo se gnete okoli njega.”

Dao je neizčrpna posoda, poslednji vzrok, predniku vseh stvari podoben, v globino nepregleden, pa vendar vsepovsod navzoč.

Daoistična etika:

Odsotnost hotenega delovana (wu-wei) → sledenje, prepuščanje dau. Neaktivnost v smeri spreminjanja naravnega reda in stvari → nenačrtovanje prihodnosti, neprizadevanje za uspeh, ne-želja po priznanjih, neprizadeto sprejemanje kritike. po mnenju daoistov konfucijanski trud za dobro podira naravno harmonijo in vzbudi reakcijo nasprotja. Toku stvari se je treba prepustiti, tako je človekovo delovanje spontano, nehoteno in, ker je le kot takšno v skladu z Daom, dobro. Skromnost in zmernost. Človek se mora očistiti, se izprazniti, postati »ravnodušen«, da lahko dojememo dao in po dau deluje. Pojem »de« označuje krepost / vrlino usklajenega delovanja z daom; »de« je način, kako dao deluje v svetu → krepost pa je posnemanje tega načina delovanja

“Med ljudmi zahodne skupine je pač neki svetnik. Ničesar ne ureja, pa vendar ni nič zmedeno; ne govori in vse se razume samo po sebi, nič ne izboljšuje in vse teče samo po sebi. Nerazumljiv je! Ljudje pa zanj ne najdejo imena. Domnevam, da je svet.”

Zato naj velja: vrniti se k skromnemu in pristnemu, malo hoteti, željo zavreti.

Dao stvari rojeva, De jih ohranja, svet stvarnosti jih oblikuje, dopolnjuje lastna moč. Zato ni stvari, ki bi Daa ne čistila, in Deja ne branila.

Družbena in politična etika (idealna država):

dobra družba oz. država mora biti hierarhično urejena (po vzoru kozmične ureditve). voditelj = modrec na prestolu. **vladanje:** odsotnosti hotenega delovanja → ljudje naj bi bili brez znanja in želja, hrabrost ni dobrodošla; skoraj neopazno → harmonija je kot posledica čisto naravna; ukrepati le tako in tedaj, ko je treba.